

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

DELAVEC

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v me-
secu.

Stane posamezna številka
Din 2.—, mesečno Din 4.—,
celoletno Din 48.—. Za čla-
ne izvod po 1.— Din.

Oglasj po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampljko dotične organizacije.

Telefon šte. 3478.

Ček, račun 13,562.

S kom lahko sodelujemo, kako in kdaj?

Delavske strokovne organizacije so neodvisen in svoboden pokret delavstva. Njih glavni nalogi sta izboljšanje socialnega položaja delavskega razreda ter dvig strokovnega in kulturnega stanja delavstva v okviru vsakokratnih društvenih in prosvetnih zakonov. Strokovne organizacije so torej v prvi vrsti materialistične, razredne, ker se člani kot delojemalci morajo boriti za delodajalci, ki so razred zase, za vsak prihodek, za vsako človečansko pravico. Prosveta in kultura sta potrebni, da usposobita delavca za življenje, to je, za naloge, ki jih ima, da mu nudita kulturnega razmaha, ki ga drugače pogreša.

To načelo smo morali pribiti, ker krščansko-socijalna »Delavska Pravica« obširneje piše o možnosti, da bi vse strokovne organizacije ustanovile nekako zvezo, v kateri bi skupno delale. Pred šestim januarjem smo imeli Ursove organizacije (strokovno komisijo), krščansko-socijalne in demokratske, oziroma narodno-socijalne. Poleg teh pa še nekaj strokovnih udruženj, ki so plavala po zraku in trdila, da o solidarnosti delovnih slojev ne marajo ničesar slišati.

Nikakršnega dvoma ni, da bi strokovni pokret pridobil na ugledu in na dejanski moči, če bi se strokovne organizacije postavile vse na pravilno stališče in ustvarile kartel organiziranega delavstva. Toda tak kartel bi moral sloneti na principih, ki bi lahko bili skupni, to je, ki bi omogočali mednarodno in medversko solidarnost brez kapitalistično-političnih vplivov. Tako sodelovanje bi moralo izključevati vsakršno vmešavanje narodnostnih, verskih in kapitalistično-političnih vplivov v naloge kartela strokovnih organizacij, ki so, povdarjamo še enkrat, razredne organizacije ali organizacije proletarijata.

Krščanski socialci pa se na eni strani ogrevajo za združevanje strokovnega pokreta, na drugi strani pa očitajo razrednim strokovnim organizacijam mednarodnost, medversko naziranje itd. Poleg tega pa kažejo na angleške razmere v strokovnem pokretu, ki je imel povsem drugačne ekonomske razmere in zaradi tega drugačen zgodovinski razvoj kakor pri nas.

O postulatih slovenskih krščanskih socialcev torej ni mogoč resen razgovor, dokler ne opuste svojega stališča glede narodnosti in verstva ter glede političnega solidarizma z meščanskimi političnimi strankami. ki se bodo, čim preneha sedanje stanje v državi, sigurno obnovile v kakršnikoli že obliki.

Mi ne proglašamo s tem ne ana-
cijonalizma in ne brezvestva; smo
pa odločno na stališču, da v strokovne
organizacije ta vprašanja kot taka
ne spadajo. Strokovne organizacije
 so organizacije delavcev neglede na
 vero, narodnost in politiko. Strokov-
 ne organizacije imajo zgoraj začrta-
 no nalogo in nikakor ne morejo do-
 puščati, da bi jih nacionalni šovini-
 zem ali politikujoča cerkev te ali
 one veroizpovedi ovirali v izvrševa-
 nju določenih nalog. Vsaka vera na
 svetu uči ljubezen, uči celo »social-
 no pravičnost«, toda v praksi so po-
 stale vse pomembnejše cerkve več
 ali manj orodje obstoječih družabnih
 razmer, po načelu torej na strani
 gospodujočih, s čimer jim je moralno
 vzeta možnost, absolutno zagovarjati
 tisto lepo »socialno pravičnost«.

Cankarjeva družba je postala mogočen spomenik našega proletarskega umetnika Ivana Cankarja. Članarina je na leto 20 dinarjev. Sodružica in sodrug, ali sta že člana Cankarjeve družbe? 4 krasne knjige dobi član vsako jesen za svojo članarino. Zato, kdor še ni, ne odlašaj, pristopi! Pokaži, koliko se zavedaš samega sebe!

Prvomajski spis bo letos obsegal 60 strani. Imel bo mnogo krasnih slik iz delavskega življenja in lepe članke, pesmi in povesti. To bo knjiga, kakoršne še nismo imeli dosedaj. Izvod bo stal 5 Din. Izide že 15. aprila t. l. Podružnice vseh organizacij, naročite takoj, koliko se Vam ga naj pošlje, da ga ne bomo premalo tiskali.

Da si moč, sodrug in sodružica, moraš uveljavljati svoje življenske interese in svojo kulturo v organizacijah in potom organizacij. V STROKOVNIH, da ščitiš svoje ekonomske, človečanske in razredne interese in pravice; V GOSPODARSKIH, da gradiš svojo neodvisnost glede na kapitalistične finance in trgovino ter si tako poleg vsega sam direktno ne pleteš biča, če moraš s svojo mezdo vzdrževati buržuazijo; V KULTURNIH, da se izobrazuješ in gradiš svojo proletarsko miselnost, svoj svet, kjer ne bo bogov, kjer bo samo Človek. Vse TRI ORGANIZACIJE skupaj pa pomenijo naš cilj.

Zato bodi član vseh treh organizacij, bodi Triglav.

Polemika in pomujanje zveze s svobodnimi strokovnimi organizacijami povsem tem ni niti lojalna, kaj šele iskrena, ker ponuja na eni strani roko, na drugi strani pa pest.

Prebridka resnica je, da imajo tudi vse druge strokovne delavske in nameščenske organizacije dejan-

ske enake interese kakor svobodne strokovne organizacije. To je realno dejstvo. In prav zaradi tega bi bilo tudi mogoče sporedno sodelovanje različnih strokovnih organizacij za skupne interese, to je v posameznih konkretnih važnih vprašanjih. Vprašanje pa je, če so razmere pri nas

za tako sodelovanje že dozorele, ker kaj rado se je dogajalo, da so pri takih slučajih zakričali baš tisti, ki so v kakšnem skupnem nastopu pripe-
ljali najmanj delavstva v akcijo, češ, kaj so vse naredili in edino le oni. Angleške strokovne organizacije tvo-
rijo res domala celoto, ali tam vo-
dijo te organizacije samo socialne
boje solidarno, postavljajo celo za
parlament kandidate (tam je bilo več
svobode kakor drugod), da čuvajo
njih zastopniki v parlamentu pravice
delavstva. Druga, zlasti verska vpra-
šanja, so bila zanje samo formalnost.
Naši krščanski socialci pa hočejo
upostaviti v strokovnih organizacijah
nacionalni šovinizem in versko po-
litiko, ki sta v stanu, delavske moči
v organizacijah samo razkrajati v
borbah za izboljšanje socialnega po-
ložaja in solidarnega uveljavljanja.

Dokler stojе krščanski socialci na načelih, ki s strokovnimi organizacijami nimajo nič skupnega, toliko časa o dejanskem zblizanju med strokovnimi organizacijami ne more biti govora, ker bi vsakršno zblizovanje na takih principih ustvarjalo v strokovnih organizacijah nevarno ideološko anarhijo in borbo za stvari, ki ne spadajo tja, ter jih odtujevalo njihovim praviim materialnim in kulturnim nalogam.

France Svetek:

Pred velikimi problemi.

Ob priliki zadnje plenarne skupščine Delavske zbornice je bilo izrečenih nekaj govorov, ki so vzbudili v krogu naših strokovnih organizacij po pravici pozornost.

Po izvršeni generalni ataki pridobitnih krogov na delavsko zakonodajo je bila dolžnost vseh delavskih zaupnikov, da mobilizirajo v obrambo vse sile proletarijata. In če je bil prvi naval sijajno odbit, je pripisati to v veliki meri širokogrudnosti onih delavskih vodstev, ki so ob uri velike nevarnosti odstavila z dnevnega reda vsa vprašanja, ki proletarijat med seboj razdvajajo in pozvala na branik vse, ki so jim delavske pridobitve resnično pri srcu in ne samo agitacijska fraza.

Ta imponujoč nastop, ki se je najbolj manifestiral na plenarni seji Delavske zbornice, kamor so bili pozvani vsi zastopniki obstoječih delavskih strokovnih organizacij, je dal seveda marsikomu misliti, kako zelo olajšano bi bilo stališče delavstva, če bi ta složna formacija proletarijata ne ostala samo za dobo obrambe, temveč tudi v času, ko bo treba misliti na razširjenje in izpopolnitev delavskega prava. Seveda smo danes še daleč od tega.

Treba se je zavedati, da napad, ki je bil zaenkrat odbit, ni bil zadnji, in da stojimo še dalje v težki obrambni poziciji. Sovražniki delavstva bodo skušali naskakovati z novim orožjem. Ena njihovih prvih teženj bo, **razdvojit** delavske vrste in onemogočiti enotno protiakcijo.

Že vidimo na delu sile, ki iščejo zlato jabolko, s katerim bi razdvojile proletarijat. Že se oglašajo glasovi, ki pravijo, da je bil napravljen velik greh, ko sem izjvil na plenarni seji Delavske zbornice sledeče:

»Čutim moralno dolžnost, da ugotovim, da sta oba kluba ob uri, ko gre za važne interese proletarijata, postavila svojega moža in da sta v času, ko živi Delavska zbornica v najtežjih časih, podala tako izjavo, kakor si je bolje nihče ne more želiti.

V triletni dobi našega delovanja je bilo lahko spoznati, da je imel naš klub dobro voljo pri vseh akcijah, ki so šle za zboljšanje delavčevega položaja, sodelovati. Pripravljeni smo sodelovati tudi naprej.

Naš klub je vedno stremel za tem, da bi bile delavske strokovne organizacije točka, kjer naj bi se zbirali delavci po poklicih, ne pa po verskem in političnem prepričanju. Ugotavljam to zato, ker bomo morali delati sedaj še nadalje skupaj kljub temu, da je potekla naša triletna funkcijska doba. Solidarnosti pa ni treba samo v zbornici, ampak tudi izven zbornice. Mi smo bili in bomo tudi izven zbornice pripravljeni vedno z vsakomur sodelovati na pridobivanju novih postojank za delavski razred.

Ali sem smel kot predsednik največjega kluba v Delavski zbornici govoriti drugače? Ali ni največji klub najbolj odgovoren za obrambo delavskih pravic?

Nimamo skrbi, da bi delavstvo v Sloveniji ne ocenilo pravilno, kdo je z dejanji branil njegove pravice in kdo je tudi takrat, ko so bili pozvani vsi na krov, še nadalje kritikaril in nergal v svoji skriti luknji.

Kakor doslej, tako bomo tudi v bodoče porabili vsako priliko, da propagiramo enotnost strokovnih organizacij. Strokovna organizacija je delavčev kruh in od njene kompaktnosti je odvisno, ali je ta kruh črn ali bel, velik ali majhen. Zato je edino pravilno, da ne puste strokovne organizacije razdvajati svojih vrst ne s političnimi, ne z nacionalnimi in ne z verskimi vprašanji. One same imajo pa dolžnost spoštovati vsako versko in nacionalno čustvanje svojih članov in nikomur dovoliti, da bi načenojal v njih sredini ta vprašanja na način, ki bi njih kompaktnost

razdvajal. Seveda je pot do enotnih strokovnih organizacij dolga in težka. Dolgo se bomo morali najbrže zadovoljevati še s tem, da se bomo znašli v enotni fronti z vsemi, ki hočejo delavstvu res dobro le ob urah velikih nevarnosti. Toda problem enotnosti strokovnega pokreta je tako zelo važen, da bo treba o njem še mnogo govoriti in mnogo pisati.

Že sedaj je jasen cilj, za katerim moramo stremeti: **strokovne organizacije, v katerih bo prostor za vse delavstvo** in ki se bo zavedalo, da ni mogoče skupno sodelovati z delodajalcem in delojemalcem, pa če še tako kdo dokazuje, da je to mogoče. Zakaj interesi, ki povzročajo razredni boj, so si strašno nasprotni. Jasno je torej, da še ne stojimo neposredno pred uresničenjem tega cilja in organizacijski ukrepi v tem pravcu. Organizacijske forme niso nikjer začetek, temveč morajo biti zaključek velikih idejnih gibanj.

Veliko idejno gibanje, ki stremi za zbiranjem vseh delavskih sil v enotnih organizacijah, pa je tu. Je na vseh tu, čeprav je še povsod nejasno in nerazčiščeno. Če bi kdo trdil, da se izgublja marksistično delavstvo skozi in skozi v surovem materializmu in da ne zna ceniti etičnih vrednot sedanjih družbe, bi dejstev in sil ne očejeval prav.

Če bi kdo trdil, da med delavstvom, ki se zbira v krščansko-soci-

jalnih in narodnih delavskih organizacijah, ni mogoče vznika zavest, da se morajo grupirati proletarske sile v svojih posebnih **razrednih organizacijah** in da je v današnji **razredno organizirani družbi** brezsmiselno priporočati delavstvu solidarizem in vstopanje v razredno mešane organizacije, bi bil slep.

A tu velja ona svetopisemska:

»Ne vsak, ki pravi: gospod, gospod, pojde v moje kraljestvo, temveč tisti, ki izpolnjuje voljo mojega očeta.«

Zlasti je bila na političnem polju solidaristična organizacija krščansko-socialnega in nacionalnega delavstva tik do novega stanja še v polni veljavi s krščanskimi in nacionalnimi kapitalisti. Za čas, ko bodo politične organizacije delavstva zopet mogoče, je treba povedati, da je predpogoj za strokovno enotnost v kakršni koli obliki, da se zavrže načelo **medrazrednih organizacij** tudi na političnem polju. Strokovne organizacije so nekaj drugega, kakor politične organizacije, vendar morajo biti po osnovnih načelih paralelno organizirane.

Če se lahko postavlja angleška delavska stranka po pravici kot ideal, se ne smejo postavljati kot ideal prizadevanja angleških konzervativcev, da bi se dala preko konzervativne stranke podjetnikom in lordom pravica, da postanejo nekaj faktor v samih strokovnih organizacijah.

Kako postanem član Cankarjeve družbe?

Priloženo položnico porabi sodrug in sodružica in takoj pošlji 20 Din kot članarino.

Položnica je že izpisana (tiskana) za 20 Din. Napiši samo svoj naslov in oddaj na pošto.

Ne odlašaj! Pošlji takoj! S tem pokažeš, da hočeš, da "Cankarjeva družba" procveta in postane mogočen Cankarjev spomenik. ---

Ko bomo v vseh teh pogledih pojme medsebojno razčistili, bomo velikemu cilju, ki nam lebdi pred očmi, za velik korak bližje.

Do takrat pa upamo in želimo, da bi nam ustvarila Delavska zbornica pri vseh konkretnih akcijah, ki zahtevajo enoten nastop, tako v zbornici kakor zunaj nje, možnost za take enotne nastope. Teh bo treba še mnogo. Časi so resni in resni časi zahtevajo velikih ljudi in najboljših sil.

STROKOVNI VESTNIK.

KOVINARJI.

Delavstvu težke železne industrije plavžev in valjarn v Čehoslovaški, Avstriji, Ogrski, Poljski, Jugoslaviji in Rumuniji.

Iz vseh krajev industrijskih centrov, katerih delavstvo smo pred dvema letoma z nazivom »Eksekutiva srednjeevropske težke železne industrije« združili, da ga za obrambo skupnih interesov akcijsko usposobimo, so se odzvali našemu povabilu zaupniki v velikem številu na tozadevno sklicano zborovanje v Brno na Čehoslovaško, da izvidno naše skupne veze preizkusimo in splošno situacijo, v kateri se nahajamo, temeljito proučimo in spoznamo.

Sodrug i!

Potek te konference nas navdaja z velikimi nadami in zaupanjem, ker je bila izraz soglasnosti in globoke solidarnosti vseh navzočih. Bila je izraz soglasnosti in globoke solidarnosti vseh navzočih. Bila je izraz želje, ki nas povesi velikim uspehom in novim pridobitvam nasproti, katere mi v interesu življenjskih potreb in človečanstva potrebujemo kot ožja bratska zveza in jih hočemo doseči v blagor splošnega delavskega razreda.

Prosti vsakih iluzij, z globoko resnostjo in voljo, hoteč resnične razmere jasno spoznati, je konferenca preiskovala bojno polje, na katerem se nahajamo, je proučila plačilne in socialno-politične razmere ter dala duška s prepričanjem, da

bo tudi največja moč organiziranih podjetnikov ob organizaciji in internacionalni solidarnosti delavskega razreda do svoje meje priti morala!

Internacionalni podjetnikov je treba postaviti nasproti močne organizacije posameznih držav kot internacionalno združeno delavsko protisilo.

Velikanskim naporom ravno teh podjetnikov v naših državah, s plačilnim dumpingom ter sabotažo socialne politike in z bojem proti delavskim organizacijam, s čimer hočejo doseči večje dobičke in več uvaževanja v internacionalnih kartelih, se moramo mi s podvojeno silo pripraviti in postaviti v bran.

Delavstvo neprenehoma bodriti in voditi do spoznanja, ga poučiti in mu pomagati do volje in borbenega razpoloženja ter ga pridobiti za organizacijo, ki je edino pravo orodje za pridobitve, za zmago! To je naša prva in najvišja naloga.

Velike in številne so možnosti, katere so nam na razpolago, ravno

tako pa tudi mnogobrojne in velike dolžnosti.

Osemurni delavnik še vedno ni skupna last vsega delavstva in za te, ki ga imajo, še ni zajamčen. Z borbo strokovnih organizacij za njegovo doseg in jamstvo se mora z vsemi razpoložljivimi sredstvi nadaljevati naprej!

Potom javne kritike, pisave in govora, na sestankih in zborovanjih, kongresih in parlamentih, se mora z vso silo zahtevati vsaj ratifikacija washingtonskih konvencij. Ti napori in ta borba mora biti potom strokovnih organizacij povsod vodena in krepko podprta.

Ta borba bo komplicirana in postrepa vsled organiziranih ukrepov današnjega kapitalističnega razreda. V njihovih mednarodnih kartelih, predvsem v mednarodnem trustu železa, katerega izpolnitev se mrzlično vrši, se zbira nevidna in ogromna pozicija njihove sile.

Producenti in konzumenti trpijo vsled zlorabe, ki jo uganjajo karteli v korist ene male plasti. Temu nasproti bo delavstvo moralo in bo zahtevalo času primerne zakonite predpise za kartele, katerim bo vodilna misel kontrola kartelov potom javnosti in končno potom interesnih zastopnikov delavskega razreda.

Najpriljubljenejša metoda za povzdigo profita na račun delavstva in konzumenta je racionalizacija, katere je bila osobito v zadnjih letih zelo podvzeta. Administracijska in tehnična racionalizacija, koncentracija obratov in njih tehnična popolnost in moderna oprema vseh vrst zahteva od delavstva najrazličnejše žrtve.

Strokovne organizacije stojijo pred veliko nalogo, delavstvo tudi proti tem nevarnostim in posledicam braniti.

Pravica osebne svobode, katere je vsled združitve kapitala in negacije in ustvarjanja fašističnih organizacij omejena in ogrožena, se mora očuvati potom pritegnitve vsega delavstva za sodelovanje in očuvanje delavstvu pripadajočih pravic.

Interese delavstva se mora upoštevati, ki stremijo za tem, da se vsled nove nastale resnice iz posledic racionalizacije na delovnem trgu in na zdravju ter moči delavstva vse te posledice potom socialno-političnih odredb omeji in paralizira.

Vse te naloge, v črti velikega boja razredno-zavednega delavstva proti kapitalizmu stoječe, zamorejo biti izpolnjene samo potom bojov in sredstev strokovnih organizacij.

Ne pustite se od grozečega položaja in ogromne sile kapitalizma oplahiti in upogniti! Pridobivajte in obdržite zaupanje in vero v vašo moč! Pustite nas združene! Novoizvoljena eksekutiva je in bo pripravljena Vas v vsakem boju podpirati, ter vsako Vaše stremljenje podpirati in propagirati.

V strokovni organizaciji je vtelesena naša moč!

V mednarodni solidarnosti je naša bodočnost!

Eksekutiva srednjeevropske težke železne industrije.

JESENICE.

V nedeljo, dne 10. marca 1929, dopoldne se je vršil občni zbor S. M. R. J. podružnice »Jesenice« v Delavskem domu na Savi.

Sodr. predsednik se je v svojem poročilu spomnil umrlih treh članov, nakar so navzoči počastili spomin svojih sodrugov s tem, da so vstali s sedežev ter jim zaklicali »Slava«. Iz poročila tajnika je bilo razvidno, da organizacija na Jesenicah rapidno narašča. Dosedaj je postavljena 10 sekcij, v katerih je včlanjenih skoraj 700 članov. Po poročilu blagajnika in kontrole je članstvo priznalo marljiv trud dosedanjemu odboru ter mu soglasno podelilo absolutorij.

Pri nadaljnji točki dnevnega reda je poročal oblastni tajnik s. Vrankar o nalogah sekcij v organizaciji. Predvsem pa je treba posvetiti veliko pažnjo vzgoji in izobrazbi organizacijskih zaupnikov, da bodo zmogli uspešno braniti članstvo pred napadi podjetnikov. Nad vse mizerno gospodarsko stanje našega delavstva sili organizacijo, da razmišlja, kako pokazati delavstvu pot do boljšega plačilnega razmerja in ugodnejših delovnih pogojev. Naša industrija prehaja v racionalizacijo, nabavljajo se novi moderni stroji, kateri bodo nadomestili mnogo zaposlenih delavcev. Delavstvo mora o tem še razmišljati danes ter se o pravem času pripraviti, da obvaruje svojo eksistenco. Delavstvo gre težkim časom nasproti, pri tem bo pa moralo ohraniti neomajno zvestobo do organizacije ter vero v boljšo bodočnost.

Poročilo o poteku konference težke železne industrije, ki je zborovala v Brnu in katere se je kot delegat Saveza udeležil s. Jeram, je podal delegat sam. Pojasnil je pomen njihove »Sekcije težke železne industrije« z ozirom na hitro in opasno koncentracijo mednarodnega kapitala, ki z vso naglico racionalizira svoje obrate ter ogroža delavstvu plačilne in delovne pogoje v vseh državah. Sporočil je tudi pozdrave avstrijskih kovinarjev iz Dunaja, ki so po svoji vztrajnosti in organizacijski popolnosti idealni vzor zdrave in nepremagljive organizacije.

Po končanih referatih se je prešlo na volitve novega odbora ter so bili izvoljeni naslednji sodrugi: predsednik: Jurij Jeram, tajnik: Toman Franc, blagajnik: Azman Karol; odborniki: Flik Jakob in Rogelj Matija, Ciani kontrole: ss. Plkon Anton, Finžgar Jožef in Bergant Jožef.

Pri raznoterostih je navzoče članstvo soglasno sklenilo ter pooblastilo novoizvoljeni odbor, da pripravi jeseniškemu delavstvu presenečenje, ki mu bo po trudopolnem delu služilo v razvedrilu. Led je prebit. To nam je pokazal občni zbor. Delavstvo hoče imeti svojo organizacijo, v kateri se hoče

vesti disciplinirano ter uveljaviti kot faktor, ki se ga ne bo smelo in moglo poniževati in prezirati.

TO ŠMO MI!

Na Jesenicah, Javorniku in Dobravi so se izvršile volitve delegatov v Bratovsko skladišnico. Volilo se je 85 delegatov ter so bile postavljene štiri liste:

Lista S. M. R. J. je dobila 67 delegatov, lista divjakov 7 delegatov, lista Jug. Strok. zveze pa 11 delegatov. Skupaj 85 delegatov. Za listo Narodne strokovne zveze ni ostalo ničesar.

Pri teh volitvah je jeseniško delavstvo dalo krepko klofuto rumenim gosencem in črnim črvom, ki razjedajo delavsko gibanje. Svoječasno so se sprejemali delavci v delo pri K. I. D. potom posredovanja zaupniškega zbora. To pa rumenim lizumom ni bilo všeč, ker je bila s tem korupcija zabranjena, pa so se pritožili na upravni svet K. I. D., ki je njihovi želji ustregel, da zamorejo zopet malo lažje dihati.

Delavstvo je s pazljivim očesom spremljalo gosenice, ki so skupno s črvi nosile ličinke, da bi razjedle in raztrgale njegovo telo.

Klofuta, katero so pri teh volitvah prejel, je opomin pred plačilom, ki še pride.

JAVORNIK.

Podružnica S. M. R. J. na Javorniku je imela dne 10. marca svoj redni letni občni zbor. Zelo lepa udeležba je pokazala, da se je delavstvo na Javorniku začelo prebujati, kar je tudi že skrajni čas. Sodr. predsednik Blažič je poročal o delu v preteklem letu in v temperantnem govoru bodril sodruga k vztrajnemu delu, ker le potom organizacije bomo prišli do svojih pravic. Za predsednikom je podal poročilo še ostali odbor. K besedi sta se oglašila še s. Jeram, ki je poročal kot delegat konference težke železne industrije v Brnu in oblastni tajnik s. Vrankar, ki je orisal razmere v Zenici. V preteklem letu so umrli trije člani, katerih spomin je počastil občni zbor z dvigom s sedežev. V novi odbor so izvoljeni sledeči sodrugi: predsednik: Ivo Valter, tajnik: Franc Peternel, blagajnik: Rudolf Velhar; ostali odbor: Pretnar Valentin, Noč Miha, Noč Anton in Kemperle Blaž.

DELAVKAM, ZAPOSLENIM V KOVINSKI INDUSTRIJI.

Članice ženskega odseka »SEKCIJE TEŽKE ŽELEZNE INDUSTRIJE« so sklicale 14. marca 1929 v Delavskem domu na Savi članski sestanek delavk, zaposlenih pri KID na Jesenicah. Članice ljubljanske podružnice S. M. R. J. so poslale na ta sestanek sodružico Tončko Plešnar kot svojo delegatino, ki je zborovanje jeseniških sodružic pozdravila sledeče:

Cenjene sodružice!

Kot delegatinja ljubljanskih kovinarjev. Vas najpristréneje pozdravljam, pozdravljam in odobravam, da so si sodružice na Jesenicah postavile lastno sekcijo v okviru kovinarske organizacije.

V tej sekciji se bodo sodružice zamogle uspešneje uveljaviti, predvsem pa bodo lažje dosegle svoj cilj, ki so si ga zadale: **DA BO DELO ŽENSKO PLAČANO ENAKOVREDNO MOSKEMU.**

Nas se smatra kot manj vredno bitje na svetu, naše delo, ki ga opravljamo, se slabše plačuje in to vse radi tega, ker je vzgoja žene pomanjkljiva. Zato sodružice, Vas pozivljam, da razvijete čim širšo agitacijo. Steherna žena in dekle, ki je zaposlena v kovinski industriji, mora stopiti v naše vrste. Skupno z našimi sodrugi se bo

mo borile proti naklepom mednarodnega kapitala, ki izkorišča ženo kot cenejšo delovno silo.

Parola, ki smo si jo zadale, se glasi: »DELO NAJ SE PLAČA«, pa naj potem to delo izvršuje možki ali ženska!

Da bomo pa mogle doseči ta cilj, moramo biti organizirane. Vztrajnost v organizaciji je predpogoj. Vera v samega sebe je edino orodje, da se bomo mogle uspešno braniti proti izkoriščanju.

Eno pa posebno poudarjam, drage sodelavke, namreč to, da je nas vseh dolžnost, da se duševno prerodimo ter spoznamo svoj položaj v vsem njegovem bistvu. Izobrazba, ki jo nudi organizacija, je ono orodje, ki odpira nevednim očem in jih dela vztrajne.

VZTRAJAJTE, POSEKAJTE SVOJA ZBOROVANJA, NE KLONITE! Trda in trnjeva šo pota, katere moramo proletarke prehoditi z našimi sodelavci. V zavesti, kateri si moramo pridobiti v nauku socializma, bo naša vsaka svojo uteh in vzpodbudo k nadaljnjemu delovanju.

Glave pokonci, sodelavke! Zavedamo se, da se nas zapostavlja, zavedamo se, da se nas krutiše izkorišča kakor moške. Na drugi strani pa se zavedamo tudi, da je ženska oni, ki daje življenju življenje.

Vsega tega se predobro zavedamo, zato bomo vztrajale v svojem boju, v veri, da napočel čas, ko delo žene ne bo več konkurenca delu moža, ko žena ne bo več priklenjena na stroji, temveč se ji bo dalo svobodo, katera ji gre, da ne bo v tovarni, temveč, da bo svoje življenje zamogla posvetiti gospodinjstvu in družini.

V TEJ ZAVESTI SMO STOPILE V ORGANIZACIJO. ZMAGALE BOMO KORAKOMA. VZTRAJAJTE!

Delu čast in oblast!

Ta klic naj velja vsem delavkam, zaposlenim v kovinski industriji. Le v skupnem sodelu in solidarnem delu, rami ob rami z možem, si bo žena pridobila svoj ugled in enakopravnost.

RUDARJI.

RUDARSKO GLAVARSTVO V LJUBLJANI RAZGLAŠA:

Rudarjem-rentnikom iz Nemčije: Na uradni poziv v avgustu 1928 v slovenskih časopisih se je oglašilo mnogo rudarjev, ki so delali svoječasno v nemških rudnikih in katerim so bile že priznane rente in pokojnine radi bivanja v Jugoslaviji ustavljene. Mnogi zdaj vprašujejo, kaj je s to zadevo, ker jim je iz časopisnih poročil znano, da so se vršili tozadevni razgovori med zastopniki naše in nemške vlade v Berlinu. Da prihranijo sebi stroške, uradu pa delo, se vsi prizadevajo opozarjati, da rudarskemu glavarstvu še ni nič znanega o definitivni rešitvi zadeve in da bo rudarsko glavarstvo tudi nadalje samo skrbelo, da se prične z izplačevanjem rent, ko bo imelo za to pravno podlago. Zato se naj opusti nadaljnja povpraševanja.

Volitve v krajevne skupščine bratovskih skladnic.

Dne 3. in 10. marca t. l. so se vršile volitve v krajevne skupščine bratovskih skladnic v Sloveniji. Udeležba pri teh volitvah je bila zelo slaba. Iz tega se vidi, kako se naše rudarsko delavstvo zanima za svoje lastne institucije.

V glavnem se Zveza rudarjev ni sama spuščala v volilni boj (razun v Hrastniku) in je prepuščala vpostavo kandidatnih list prostemu sporazumu delavstva. No in tudi tukaj se je pokazala neiskrenost raznih grupacij. Tako so takozvani »napredni delavci« povsod postavili svoje lastne kandidatne liste, a so tudi povsod častno propadli. Ta prispevek demokratsko-kapitalistične klike je izgubil med rudarji vsak teren.

Klerikalni socialisti so bili to pot bolj pametni; kjer so videli, da ni misliti na uspeh, niti kandidirati niso. **Edino v Hrastniku so se združili z vsemi demokrati, benotovci in deklaristi in celo sam pobožni »Slovenec« je delal reklamo za to združeno listo, a so kljub vsemu napram naši listi častno pogoreli.**

Tam pa, kjer je bila kompromisna lista med takozvanimi marksističnimi strujami, se je pa tudi dovolj jasno videlo, da so takozvani levičarji predvsem nato gledali, da postavijo na kandidatno listo čimveč neorganiziranih ljudi. No, zaenkrat jim je še to uspelo, ker imajo še večino v neorganizirani masi, kajti neorganizirani delavec ne mara discipline in organiziranega delovanja, pa tudi nobenih žrtv, zato je ta večina razumljiva. Organizirani rudarji se pa iz teh volitev učite za bodočnost!

Za rešitev vprašanja starostnega zavarovanja rudar, in plavžarskega delavstva je poslalo vodstvo ZRJ centralnemu tajništvu Delavskih zbornic v Beogradu sledečo vlogo:

Kakor Vam bo znano, je vprašanje ureditve starostnega zavarovanja rudarskega in plavžarskega delavstva v državi še nerešeno.

Iz tega in osobito še iz razloga, da je to zavarovanje v Sloveniji na robu gospodarskega propada, si dovoljuje vodstvo podpisane organizacije rudarjev naslov uljudno zaprositi, da blagovoli ponovno opozoriti v postev prihajajoče vladne kroge na nujnost rešitve tega, za prizadeto delavstvo tako važnega vprašanja.

J. Kamnik, predsednik. J. Arh, tajnik.

Nato je dobilo vodstvo ZRJ v Zagorju od pristojne Delavske zbornice z dne 14. marca t. l. odgovor, da je centralno tajništvo DZ v Beogradu takoj posredovalo pri ministrstvu za rube in šume, ter dobilo obvestilo, da je tozadevna uredba že poslana ministrskemu svetu v zakonjenje.

No, sedaj upamo, da bo to vprašanje vendar enkrat rešeno. Ali kako? To bomo tudi videli.

SPLOŠNA DELAVSKA ZVEZA.

Plenarna seja Ors-a (Splošne delavske zveze Jugoslavije) v Zagrebu.

V naslednjem podajamo pregled poteka te plenarne seje, ki se je vršila dne 17. t. m. v Zagrebu. Iz storišnih zaključkov je razvidno, da je bila seja zelo važna, ker sklepi organizacijskega in reorganizacijskega značaja bodo povolno vplivali na bodoči razvoj naših podružnic v Sloveniji, kakor tudi po ostalih delih države.

Za Slovenijo so seji prisostvovali: Oblastni tajnik Jakomin, Kellner iz Hrastnika ter Dvoršak iz Maribora. Predsednik Haramine je poročal, da je izvršni odbor z ozirom na nastale razmere bil primoran nekaterim nameščencem odpovedati službo ter napraviti nekaj izprememb v Savezni upravi, da se spravi upravne izdatke v ravnovesje z v to svrhu določenim odstotkom, ker bi se drugače ne moglo zbirati stavkovnega in podpornega fonda v tisti višini, kakor je to potrebno. Plenum je te ukrepe izvršnega odbora odobril. Na to se je prešlo na dnevni red, ki se poleg poročil o dosežanem poslovanju Savezne uprave nanaša zlasti na organizacijske in reorganizacijske zadeve. Zaključki v tem oziru so naslednji: Na podlagi sklepa kongresa ORSJ iz maja 1928 se izda pravilnik za oblastne odbore, s katerim se v svrhu elastičnejšega delovanja daje posameznim pokrajinam avtonomija. Oblastnim odborom se torej daje možnost, da se sami upravljajo. **V to se določa od plačanih prispevkov posameznim pokrajinam odstotek kakor sledi: Za Hrastnik in Slavonijo 30 odstotkov, za Slovenijo 50 odstotkov, za Srbijo 60 odstotkov ter za Bosno 60 odstotkov.** S temi sredstvi gospodarijo torej oblastni odbori; kriti imajo stroške za: agitacijo, potnine, upravo (pisarno, najemnine lokailov, plača osobju itd.). Plačevali imajo tudi kvoto oblastnim odborom Orsa (Strokovni komisiji), ter list pri nas podružnice že itak same plačujejo »Delavca«.

S tem je dana oblastnim odborom avtonomija ter je s tem želiam članstva ustrezno in se ne bo očitalo, da živi ena pokrajina na račun druge.

Z ostalim delom dohodka na prispevkih in pristopninah upravlja Savez (centrala). Vzdržuje svoj aparat (pisarno, osobje itd.), plačuje kvoto glavni centrali Orsa v Beograd in kvoto Internacijonalam. Dalje ima iz tega dela dohodkov zbirati strokovni in podporni fond, ki sta takorekoč centralizirana. **Ti važni sklepi stopijo v veljavo s 1. junijem 1929.**

Na podlagi prejetih obračunov podružnic in denarja v aprilu in maju razdeli Savezna uprava po prej omenjenih odstotkih denar in ga s 1. junijem s priloženim izpisom mesečnih obračunov pošlje oblastnim odborom.

Sodrug, kakor razvidite, so to važni sklepi, pa vas zato prosimo, da v bodoče delate vsaki mesec obračun, ki naj bo natančen. **Denar z obračuni imajo podružnice brez vsakih izprememb, kakor do sedaj, posiljati centrali v Zagreb, ker nam bode centrala potem znesek, ki na nas pripade, vsaki mesec sprosti nakazovala.** Z ozirom na vse te zaključke bo od savezne uprave izdana specialna okrožnica, s katero se bode vse to našemu članstvu razložilo in dalo potrebna navodila.

Sklenilo se je dalje, da se vnaprej izdaja Savezno glasilo »Radnički Glasnik«. V Sloveniji je sicer naše skupno glasilo list »Delavec«. Vsaka podružnica v Sloveniji bo tudi v bodoče dobivala po par izvodov »Radničkog Glasnika«. Ker so se v odboru Saveza izvršile nekatere spremembe, se je v odbor kooptiralo par sodrugov kot namestnike. Uredilo se je dalje glede zaostankov kvot pokrajinskih odborom Ors-a. Dalje se je razpravljalo o pripravljalnem delu za osnivanje podzveze tekstilnih delavcev. Oblastni tajniki imajo nalogo, da se s temi pripravi bavi. Razpravljalo se je tudi o podzvezi steklarjev ter se sklenilo, da po pokrajinah uredijo steklarji glede svojega posebnega fonda. Sklenilo se je tudi, da se pristopi takoj k delu, da se končno uredi kolektivna pogodba, ker so tozadevni podatki iz inozemstva (prepisi tarif) zbrani.

H koncu se je razpravljalo o mariborski podružnici ter se je sklenilo, da se dne 13. aprila zvečer vrši širša seja odbora te podružnice ter odborov sekcij. Ker bosta ob tej priliki v Mariboru predsednik Saveza s. Haramina in oblastni tajnik s. Jakomin navzoča, bo ta seja nedvomno naše gibanje v Mariboru še bolj poživila. Glede mariborske podružnice sekcije mlinarjev se je tudi napravil primeren zaključek in ima tozadevno direktivo v tem oziru oblastni odbor in tajnik mariborske podružnice s. Dvoršak.

To so v glavnem sklepi in potek te plenarne seje in se podružnicam daje to na znanje in ravnanje.

Sodrug, naprej po začrtani poti!
Živel naš Opći Radnički Savez!

Podružnica Ruše.

Sklicujemo redni letni občni zbor podružnice Splošne Delavske Zveze Jugoslavije v Rušah, kateri se bo vršil v nedeljo, dne 14. aprila ob pol 4. uri popoldne v prostorih g. Kunpleša z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in kontrole. 2. Poročilo delegata oblastnega odbora SDZJ. 3. Poročilo centralnega predsednika s. Haramine. 4. Volitev novega odbora. 5. Razno.

Letošnji naš občni zbor je izrednega pomena, ker se bo razpravljalo in poročalo tudi o važnih sklepih iz zadnje plenarne seje centralnega odbora; zato je obvezan vsak član, da se obnežnega zbora udeleži. Ako se ob določenem času ne zbere zadostno število članov, se vrši občni zbor eno uro pozneje ob vsakem številu navzočih članov. Odbor.

ŽIVILCI.

Kongres Zveze živilskih delavcev Jugoslavije, Ljubljana.

V nedeljo, dne 17. marca 1929 se je vršil kongres ZZDJ v Ljubljani v prostorih Strokovne komisije.

Ob otvoritvi kongresa je zapel pevski odsek pekov v Ljubljani »Delavski pozdrav«, nakar je predsednik s. Blatnik pozdravil delegate podružnice in zastopnike Delavske zbornice in Strokovne komisije in delegate tobačnih delavcev ter natakarijev.

Po izvršeni formalnosti in pozdravih navedenih zastopnikov je prešel k precej pestrem dnevnemu redu, kateri se je obravnaval sodružno in vseskozi stvarno. Tajniško poročilo je podal s. Pretnar. Za leto 1927 je prečital tajniško poročilo bivšega nastavljenega tajnika Tometa. Na to je orisal velike težkoče, s katerimi se je morala boriti centrala v preteklem letu, kajti vnašnji neuspehi so bili povod notranjim sporom, kateri bi skoro privedli Zvezo do razsula. Članstvo je padlo tako nizko, da se je moral odstaviti tajnik. Značilno je, da je bivši tajnik Tome v svojem poročilu na plenarni seji z dne 3. marca 1928 navedel, kakor je razvidno iz zapisnika, da je štela takratna zveza 500 članov, v resnici pa le 296. Centralni odbor pa se je oprijel pozitivnega dela, upostavljal red v zvezi in povzdignil stanje članstva na normalno višino; po natanko izdelani statistiki šteje danes naša zveza 493 rednih članov. Blagajniško poročilo, ki ga je podal s. Rižner, je manj povoljno, vendar če vzamemo v obzir tajniško poročilo, je vsekakor razumljivo. Kongres se je bavil z vprašanji nočnega dela, nedeljskega počitka in delovnega časa, za kar se je napravilo potrebne sklepe in naložilo novoizvoljenemu centralnemu odboru, kako ima tozadevno postopati. Odposlale so se tudi na pristojna mesta resolucije in predlogi. Med drugim tudi zahteva in predlog glede specialnega zakona o vajencih. Predvsem se je izdala novemu odboru naloga, da dela na to, da se Zveza po članstvu dvigne in se je obenem v sporazumu z zastopniki natakarijev in tobačnih delavcev sklenilo, da se pripravi teren, da se pridruži omenjeni organizaciji Zvezi živilcev.

Napravil se je tudi sklep, da poseti mariborski pevski odsek 1. junija Ljubljano, nakar se že sedaj opozarja ljubljansko delavstvo.

V novi odbor so bili izvoljeni: Blatnik, predsednik; Rakusa, podpredsednik; Pretnar, tajnik; Rižner, blagajnik. Odborniki: Zidan, Javoršek, Meserko, Umrzu, Arko; v širši odbor: Schuntner, Maribor; Premužak, Maribor; Senica, Celje.

Ob 6. uri zvečer je s. predsednik zaključil kongres s pozivom, da naj se ravnaajo delegati tako v podružnicah kakor tudi centralni odbor po osvojenem programu, da pridemo na prihodnji kongres močnejši in s pestrejšimi poročili.

Delavci, za sebe na delo!

Peki Ljubljana.

Večkrat prejmemo pritožbe pekovskih vajencev, da jih mojstri pretepajo, a da bi pretepali mojster pomočnike, se že dolgo ni pripetilo.

Pred par dnevi pa se je oglasil v naši organizaciji pekovski pomočnik in povedal naslednje:

Zaposlen sem bil pri g. pekovskem mojstru Stariču, kjer sem moral radi silnih šikan zapustiti delo. G. mojster ima čudno navado, da pretepa svoje pomočnike in to za malenkost.

Vedno se je proti meni hvalil, kako je pretepaval pomočnika, katerega je vzel v delo med štrajkom.

Na mene je večkrat navalil kar s polemizma in pravijo, da mu je to najtežje, ker ne more pretepati svojih pomočnikov, ker da ima pri tem silen užitek.

Mi sedaj razumemo, zakaj zaposluje g. Starič vedno le mlade pomočnike in bomo v slučaju, da g. Starič ne preneha s svojimi barbarskimi običaji, poskrbeli, da se tudi oni nauči dostojnega obnevanja z onimi, kateri mu napol zastoj garajo.

Mesarji Ljubljana.

Mesarski mojstri nam obetajo hude čase. Pravijo, da se bo na občnem zboru njihove zadruge odločilo, kaj naj se z nami organiziranimi mesarji zgodi. Pa se govori, da bodo proglasili nad nami obznano! Seveda kakšen bo iste uspeh, je drugo vprašanje.

Vi g. mojstri se bojite naše organizacije, ker si potem iste skušamo zboljšati naš gnotni položaj. Vi se nas bojite, ker mi zahtevamo, da se v naši stroki uvede red, posebno delovni čas in plače vas skrbijo. Pravite, da ne zmorete plačevati boljše svojih delavcev, ker je med vami veliko konkurentov. Ne razumete pa, da vi sami to konkurenco z dnevom v dan pomnožujete. Vsak pomočnik se naveliča prevelikega garanja in poleg slabe plače še šikanacij in se skuša čimprej osamosvojiti ter tako stopi v vašo vrsto in s tem se konkurenca sistematično poostreje.

Ako bi plačali svoje pomočnike prilično boljše, ako bi sami delali na to, da se v naši stroki uvede red, kateri naj bo za vse enak, tedaj bi se mojstri ne množili tako kot danes in konkurenca bi bila zmernjša.

Potrebno bi bilo, da se mesto načrtov, kako uničiti našo organizacijo, opremite študije o modernizaciji obrti, pri čemur boste nehote spoznali, da Vam mi ne strežemo po življenju.

LESNI DELAVCI.

Lesnim delavcem.

V splošnem je znano, da lesni delavci v Sloveniji žive življenje, ki pravzaprav ni življenje človeka, ampak nedostojno življenje. Izjem v tem pogledu ni prav nobenih,

Ali si že član Cankarjeve družbe?

kajti mizarji v Ljubljani, Celju, Mariboru in drugje niso prav nič na boljšem, kakor delavci na žagah in gozdovih na Dolenjskem, Gorenjskem, na Pohorju, sploh povsod tam, kjer se nudi delavcu delo v lesni industriji in narobe.

Ako imamo v vidiku ta v resnici nad vse klavirni položaj lesnih delavcev naše ožje »domovine« in vzamemo v roke časopisje ter posvetimo vsaj malo pažnje gospodarskim poročilom, se nehote povprašujemo, ali je res taka skrajna mizerija potrebna in ali res ni mogoče, da bi se uvedle vsaj malo znošnejše razmere? Radi lažjega razumevanja in odgovora na to vprašanje se nam vidi potrebno navesti na kratko poročilo o lesni industriji v Sloveniji za leto 1928, ki ga je časopisje priobčilo v prvi polovici meseca januarja tekočega leta. Glasi se:

»Naša lesna trgovina in industrija imata v letu 1928 zaznamovati lep napredek. Tako moramo ugotoviti, da je promet na ljubljanski borzi v lesu narasel napram letu 1927 za 50 do 70 odstotkov. Splošni položaj slovenske lesne trgovine in industrije je postal prav ugoden. Da ne bi bilo v jeseni katastrofalnega pomanjkanja vagonov, bi bilo stanje še ugodnejše.

Začelo se je veliko zanimanje za naše blago. Naš les ni šel samo v Italijo, dobili smo nova tržišča zanj. Tako je postala stalen odjemalec našega lesa Grčija. Ponovno se je začela oglašati Amerika. Naše blago gre v Nemčijo in Francijo. Začela se je kupčija s Holandijo in Anglijo. Največji razmah pa je bil v trgovini z državami ob Sredozemskem morju. Vzroke za to uveljavljanje Slovenije na inozemskih tržiščih je iskati v zadržanju rumunske lesne industrije. Ta si je ustvarila dobro organiziran kartel, ki je gotovo tudi v sporazumu z bosansko industrijo, kajti tudi ta ne gre izpod rumunskih kartelnih cen. Ker se blaga v Rumuniji in Bosni izpod kartelnih cen ni dalo dobiti, so prišli zato interesi k nam, kjer niso bili vezani: niti na Rumunijo niti na Bosno in zato je mogla naša trgovina izrabiti ta ugodni položaj. Cene in izvoz v letu 1928, so se razvijale prav ugodno. Tako je cena za deske monte franko meja narasla od 500 Din spomladi leta 1928. na 600 Din koncem leta. Koncem leta je bilo zelo težko dobiti rezan les, ki je bil zelo iskan in produkcija je bila za 2, 3, celo za 4 do 5 mesecev razprodana itd.

Leto 1928 je bilo za našo lesno industrijo debelo leto, vsaj to gospoda sama konstatira in mi to prav radi verjamemo. Rop v gozdovih je bil torej izdaten in plen v obliki dobičkov obilen, kajti prodalo se je vse, cene so se zvišale, prodalo bi se bilo še več, pa ni bilo mogoče, ker se navzlic brezkončnemu delovnemu času ni dalo več producirati. Skratka, žetev lesne gospode je bila sijajna, toda le gospode, ne pa tudi lesnih delavcev. Spričo zelo ugodne konjunktore so plače lesnih delavcev bile potisnjene navzdol do neznatnosti in to v oči-gledu dražjine, ki je raje — narasčala, kakor padala. Pogled v družine gozdarskih delavcev in delavcev na žagah bi počel vsakogar, da vlada v njih pomanjkanje vsega, česar normalno življenje potrebuje.

Pričakovati, da bodo lesni trgovci, posestniki gozdov in posestniki žag sami ponujali svojim delavcem, kar ti delavci ne iščejo in ne zahtevajo, odnosno ne znajo iskati in zahtevati, bi bilo pač otročje. Lesni magnati so egoisti, kakor so pač vsi ljudje, ki niso nikoli zadovoljni in ki streme vedno za tem, da profitirajo čim več. Lesni delavci sicer tudi niso v tem pogledu popolnoma prosti, kajti oni so ljudje, vendar pa se uveljavlja njihov egoizem tam, kjer se ne bi smel, kjer bi se pa uveljavljati moral in kjer bi zdrav in krepak egoizem bil na mestu, tam ga v škodo lesnih delavcev samih na žalost ni.

Lesni delavci vseh evropskih držav se zavedajo tega, da je težnje in potrebe vsakdanjega življenja mogoče uveljavljati in pridobivati edino le potom krepkih, do skrajnosti izvedenih strokovnih organizacij. Pa kaj bi iskali primerov po tujem svetu, ko nam tudi lesni delavci na Hrvaškem, v Bosni itd., torej v lastni državi dokazujejo, da so v tem pogledu iz popolnoma drugega kova. Bili bi slovenski lesni delavci sicer tudi za strokovno organizacijo, če bi — no, reci kar naravnost — ne bilo treba plačevati prispevkov. Ravno to je točka, ki kakor jasna luč kaže, kako malenkostni in še malenkostnejši egoisti smo. To, da bi sčasoma tudi mogoče pridobili stotera povračila za investiranje prispevke nihče ne zna ali sploh nihče ne misli. Vsakdo bi pač hotel vse doseči potom strokovne organizacije; da so pa vsemu in torej tudi vsakemu pokretu podlaga denarna sredstva in duh, ki preveča delavce, na vse to se pozablja. Veliko vzeti in nič dati, ali pa dati čim manj in profitirati čim več, je parola delodajalcev. Kaj pomeni ta parola, dokazujejo najbolj prazni želodci lesnih delavcev. Žal, da izgleda, kakor bi lesni delavci glede strokovne organizacije tudi sledili nekaki taki paroli, kajti mnogi pričakujejo in bi od strokovne organizacije hoteli imeti vse, sredstev pa tej strokovni organizaciji dati nič. Od tod prihaja, da koncem koncev delodajalci ob koncu leta beležijo plus, lesni delavci pa minus.

Vse to in še drugo je vzrok, da je izvrstna konjunktura v letu 1928 prišla v dobro le lesnim industrijcem, medtem ko so ostali lesni delavci praznih rok. In tako bo vse dotlej, dokler se bodo lesni delavci zanašali na nekaj, kar ni, namesto da bi svojo usodo vzeli v lastne roke, in dokler se da je del tobačnega delavstva dosegel komaj

Še danes se vpiši v Cankarjevo družbo!

ne bodo oklenili svoje strokovne organizacije ter požrtvovalno sodelovali v prid sebi in celoti. Jaroš.

Podružnica Ljubljana.

Podružnica ljubljanskih mizarjev ima na praznik dne 25. marca 1929 ob 9. uri dopoldne v salonu hotela »Lloyd« na Sv. Petra česti redni letni občni zbor z dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
 2. Poročilo odbora: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) kontrole.
 3. Volitev novega odbora.
 4. Volitev delegatov na 5. redno skupščino ODL.
 5. Dosedanje in bodoče delo naše organizacije.
 6. Razno.
- Vse ljubljanske mizarje opozarjamo na važnost občnega zbora podružnice, da se v polnem številu udeležijo in s tem pokažejo, da so zavedni člani strokovne organizacije. Odbor.

Podružnica Maribor.

Podružnica lesnih delavcev v Mariboru je imela svoj redni letni občni zbor dne 24. februarja v prostorih Ljudskega doma. Zborovanje je vodil predsednik s. Skuk. Na dnevnem redu je bilo 1. poročilo funkcionarjev, 2. volitev novega odbora, 3. strokovna organizacija v bodoče in 4. raznoterosti.

Poročilo funkcionarjev podružnice je članstvo vzelo z zadovoljstvom na znanje. V odbor so se izvolili sledeči sodrug: ss. Skuk Franc, predsednik, Sattler Ivan, Stanitz Rudolf, Kaube Josip, Kopic Franc, Jeranko, Stekel, Janžek, Serp, Pušič, Erman, Močnik in Skrinjer Ivan.

Kot delegat na 5. redno skupščino Osrednjega društva lesnih delavcev je bil izvoljen s. predsednik Skuk.

Dalje si je podružnica ustanovila naobrazbeni odbor in izvolila tudi naobrazbeni odbor, kateri bo delal na izobrazbi članov-mizarjev, zlasti pa se briga za vzgojo vajencev in mladih mizarjskih pomočnikov. Naloga tega naobrazbenega odbora je velika. Pridobivati vajence s tem, da jim nudijo poleg praktičnega dela tudi večje teoretično znanje in jih poleg tega vzgojevati v razrednem duhu, je za vsako razredno strokovno organizacijo prva najnujnejša potreba. To potrebo je uvidela mariborska podružnica lesnih delavcev in si stala v dolžnost, da potom svojega novoizvoljenega naobrazbenega odbora pridobiva novih članov.

Referent centralnega vodstva Osrednjega društva lesnih delavcev s. Dermastija je v lepih besedah orisal bodočnost ter bodoče delo naše strokovne organizacije. Tudi navzoči sodr. Čeh je v krepkih besedah povedal potrebo strokovne organizacije.

Podružnica Ptuj.

Ptujska podružnica Osrednjega društva lesnih delavcev je imela dne 17. marca svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo lepo število mestnih delavcev, le ptujski mizarji se niso udeležili, da se tudi oni del lesnih delavcev, ki bi se morali v polnem številu odzvati temu občnemu zboru.

V odbor so bili izvoljeni zopet vsi stari odborniki in sicer Kramarji Josip kot predsednik, Josip Merc, Anton Letanik, Zelenik Friderik, Hvalec Jakob, Letojna Jakob, Sinček Andrej, Fijan Jakob in Lazar Franc.

MONOPOLCI.

Tobačno delavstvo in Pravilnik.

Vprašanje Pravilnika o delavskih kategorijah in plačilnem sistemu kakor tudi Pravilnika o pokojninah se vleče že 4 leta in še do danes ni rešeno.

Uprava Državnih Monopolov je javila že 1928. leta, da bo novi Pravilnik o delavskih kategorijah stopil v veljavo 1. januarja 1929, ali to se ni izvršilo. In kakor se izjavlja, Pravilnik ni stopil v veljavo iz sledečih razlogov:

1. Vsed protestov vseh delavcev tobačnih tovarn, kakor tudi na zahtevo organizacije tobačnih delavcev, da se pred uveljavljanjem pokličejo vsi delavski zaupniki iz vseh tovarn, da se končno redigira Pravilnik.

2. Ker je sama uprava Državnih Monopolov, odnosno Upravnik, hotela, da dožene sedanje meze, ker se ji je zdelo, da se bodo z novim Pravilnikom meze nesorazmerno povišale. Zato je bilo od vseh tovarn zahtevano, da se pošlje spisek povprečnih mezd. Iz teh spisikov se je pa videlo, da so povprečne meze delavcev večje, nego bi jih dal novi Pravilnik, o katerem Upravnik govori, da je zelo koristen za delavce, a škodljiv za državo.

Trdi se, da namerava novi Pravilnik stopiti v veljavo 1. aprila 1929. Če bo to res, ne vemo. Gotovo pa je, če bo stopil, da ne bo prinesel zboljšanja tobačnim delavcem.

Zato je organizacija monopolskih delavcev v Ljubljani poslala spomenico merodajnim faktorjem in vladi, ki se glasi:

Delavstvo tobačne tovarne v Ljubljani se nahaja v skrajno bednem položaju in je skrajno nezadovoljno, ker si za svoje pošteno delo ne more nabaviti najnujnejših življenjskih potrebščin. Celih 10 let zahteva že ureditev svojega mizernega položaja, a vse zaman.

Življenjske razmere v Ljubljani so take, da ako pogledamo v predvojni čas leta 1913,

ekzistenčni minimum, kateri je bil statistično ugotovljen.

Plača tobačnega delavstva je znašala leta 1913 tako-le:

Opravilo	Mesečni zaslužek leta 1913 in 1928:			
	leta 1913	leta 1913	leta 1928	leta 1928
profesionist	najn. plača K 91.—	najviš. plača K 180.—	najniž. plača Din 963.—	najviš. plača Din 985.—
delavec	K 79.40	K 124.80	Din 778.50	Din 789.50
delavka	K 66.56	K 93.60	Din 697.50	Din 729.—

Delavska zbornica v Ljubljani je statistično dokazala, da je bila 1. novembra 1928 relacija 1 zlate krone napram življenjskim potrebščinam — Din 16.16.

Statistično je tudi ugotovljeno, da je 5-članska družina tobačnega delavca porabila mesečno živila za:

L. 1913	L. 1928.	1913 letno	1928
K 63.70	Din 937.30	K 764.40	Din 11.247.60

K temu je treba priracunati še tudi, da 5-članska družina potrebuje letno:

Vse potrebščine za 5-člansko družino.

Predmet	leta 1913	leta 1928
živila	K 764.40	Din 11.247.40
druge potrebščine	K 703.—	Din 15.655.—

Skupaj K 1467.40 Din 26.903.40

Razlika plače in potrošnja leta 1913 in 1928.

Letno	1913			1928		
	zaslužek najnižji	zaslužek najvišji	potrošnja	zaslužek najnižji	zaslužek najvišji	potrošnja
profesionist	K 991.—	K 2160.—	K 1467.40	Din 11.559.—	Din 11.820.—	Din 26.903.40
delavec	K 958.80	K 1485.—	K 1467.40	Din 9.342.—	Din 9.474.—	Din 26.903.40
delavka	K 798.72	K 1119.—	K 1467.40	Din 8.370.—	Din 8.748.—	Din 26.903.40

Za isto količino kot leta 1913

manjko 1913	ostanek 1913	manjko 1928
najnižja plača K 475.50	najvišja plača K 702.50	Din 15.073.40
K 514.—	K 17.60	Din 17.429.40
K 668.68	K 348.—	Din 18.555.40

Iz te statistike je razvidno, da je že leta 1913 le mali del tobačnega delavstva zaslužil toliko, kolikor se je rabilo le za najne življenjske potrebščine. Večji del delavstva je že moral z gladovanjem doprinesati svoj obulub bivši domovini.

Po vojni pa se je položaj znatno poslabšal in kaže statistika, da manjka najboljše plačanemu delavcu Din 15.073.40. Izjema je samo pri onih, ki imajo še dnevne doklade po Din 5.— oziroma 10.—, kar znaša Din 1.500.— do 3.000.— letno.

Opozoriti Vas hočemo, da te številke niso za takozvani luksuz, katerega naše delavstvo pri tako slabih plačah ne pozna in tudi ne zahteva.

V dokaz še te-le številke:

Celoletni zaslužek najboljše plačanega delavca je Din 11.320.—, to znači, da pri 5-članski družini znaša na osebo in dan po Din 6.50 oziroma 5.— Din pri manjši plači na osebo in dan.

Iz tega se vidi, da naše delavstvo dobesedno strada kljub temu, da doprinese ogromne žrtve na oltar domovine v obliki velikega dobička Upravi državnih monopolov, oziroma državi.

Ugotoviti hočemo tudi to:

V letu 1913, to je pred vojno, je bilo zaposlenih v tobačni tovarni v Ljubljani okrog 2200 delavcev in delavk; 1. jan. 1929 pa je bilo zaposlenih le 1100 delavcev in delavk,

Občni zbor podružnice organizacije tobačnih delavcev in delavk v Ljubljani se vrši dne 5. marca 1929 ob pol 6. uri zvečer v gostilni Avsenik, Rimska cesta. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika; 2. Poročilo tajnika; 3. Poročilo blagajnika; 4. Volitev novega odbora; 5. Slučajnosti. Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora udeležijo polnoštevilno. — Odbor.

OBLAČILNI DELAVCI.

Ljubljanska podružnica.

Redni občni zbor ljubljanske podružnice se vrši v nedeljo, dne 14. aprila 1929 ob 9. uri dopoldne v salonu g. Usenika, Borštnikov trg št. 2 z običajnim dnevnim redom.

Polnoštevilna udeležba dolžnost!

ODBOR.

Kongres delavcev oblačilne, tekstilne in usnjarske industrije v Romuniji.

Dne 20. in 21. januarja 1929 se je vršil v Klausenburgu v Romuniji II. kongres oblačilnih, tekstilnih in usnjarskih delavcev, kateri so združeni skupaj v Savezu in pripadajo naši Internacionalni. Na kongresu je bilo zastopanih 20 podružnic z delegati in gostje iz Češke, Poljske in Nemčije, kateri so pozdravili kongres v imenu delavstva svojih držav.

Poročila uprave, katere so bila v težkih razmerah precej žalostna, so se sprejela na znanje. Sedež centrale se je prestavil iz Bukarešte v Klausenburg. Kongres je zvišal članske prispevke v I. razredu na 30 Lei, v II. razredu na 15 Lei in v III. razred, ženski prispevki na 8 Lei tedensko. Lei = 30 par. Temu primerno so se zvišale tudi podpore. Kongres je izpremenil tudi pravila.

stanovanje	K 120.—	Din 3.600.—
obleko vrhno	K 160.—	Din 4.600.—
obleko spodnjo	K 44.—	Din 975.—
obuvala	K 94.—	Din 2.400.—
kurjava	K 74.—	Din 1.350.—
potrebščine za opravo	K 158.—	Din 1.500.—
zavarovanje, davki	K 30.—	Din 690.—
organizacije, prometa	K 43.—	Din 540.—

Skupaj K 703.— Din 15.655.—

Sezija prihaja.

Z Veliko nočjo pride za krojače pomladanska sezija. V dnevnem časopisu čitamo inserate, da ta in ona tvrdka išče kroj. pomočnike. Brezposelni krojači romajo potem od tvrdke do tvrdke, ter ponujajo svojo delovno moč na razpolago. Dobro bi bilo, da bi tvrdke po deželi in ljubljanske konfekcijske tudi objavile plačilne in delovne pogoje, da bi marsikateremu pomočniku prihranili pot do njih. Ker marsikateri mojster in tvrdka bi rada videla, da bi jima še pomočnik plačal, da sme pri njima delati. Tako smo zadnje čase čitali oglaš, da išče mojster pomočnike, kateri bi imeli več imovine in bi mu posodili za nakup blaga. Mojster sicer ni neumen, ko je dal ta oglaš, a mislimo, da tudi ni nobene tako neumne pomočnika, kateri bi nasedel temu oglaš. Pomočniki naj se pazijo pred takimi oglaš, ker pri takem mojstru se mora navadno posoditi tudi svojo plačo. Sedaj, ko je sezija tukaj, pozivljamo vse člane, da pripeljejo v organizacijo še neorganizirane pomočnike.

Razno.

NAPREDEK SOCIJALNE ZAKONODAJE V — AVSTRIJI.

Pet zakonov o delavski zaščiti ni bilo izglasovanih v jesenskem zasedanju parlamenta. Medtem ko »gospodarski krogi« v Jugoslaviji trde, da obstoje neke vrste »socijalne inflacije«, da nismo zrelji za socijalne zaščitne zakone, se v Avstriji ustvarja socijalna zakonodaja. Izglasovane so v parlamentu novele, ki regulirajo zavarovanje v slučaju brezposelnosti (povišajo se podpore), zavarovanje za slučaj bolezni (zviša se hrpanina) in zavarovanje za slučaj nezgode (poviša se renta). Nadalje so izdelane odredbe o zavarovanju za slučaj starosti ter so se uredili pravni odnosi privatnih šolčev.

Zavarovanje za starost, onemoglost in smrt je postalo pravomožno ali — na Madžarskem.

Pri nas v Jugoslaviji so to vse »socijalna bremena« »gospodarskih krogov«, na Madžarskem pa je s 1. januarjem t. l. zakon o zavarovanju za starost, onemoglost in smrt stopil v veljavo. Sicer tudi pri nas zakon govori o tem, a izvrševal se ni; bil je podpisan papir paragrafov brez veljave.

Ali bo sedaj kaj več veljave pokazal? Ali pa bo obveljala beseda Železne pete?

Moč svobodnih razrednih strokovnih organizacij v Grčiji. Internacionalni priključene strokovne organizacije v Grčiji imajo v letu 1928 98.470 članov. Grška vrhovna strokovna instanca sestoji iz poklicnih central in 18 lokalnih organizacij. Poklicne centrale štejejo 59.150 članov, od teh 6525 žen, krajevne organizacije pa 39.320 članov. Članstvo poklicnih central je sledeče: Železničarji 8000 članov; mornarji 12.500 članov; pristaniški delavci 7500 članov; tobačna industrija 15.000 članov; cigaretna industrija 1.500 članov, pekovi 5.800 članov; trgovskih in pisarniških nameščencev 8.850 članov.

Književnost.

Statistika članov knjižnice Delavske zbornice v Ljubljani, in kako se dele po poklicih. Od 2129 članov je: delavcev 934. Od teh je: raznih poklicev 175 (brivci, šoferji, zidarji itd.), kovinarjev 169, ne kvalificiranih delavcev 139, tipografov, litografov in knjižgovezov 92, trg. nameščencev 87, mizarjev 73, krojačev 65, železničarjev 54, čevljarjev in usnarjev 49, živilcev 31; skupaj 934. — Javnih in zasebnih nameščencev: 541 (uradnikov, učiteljev, profesorjev, sodnikov itd.); dijakov 508; svobodnih poklicev: 146 (advokati, zdravniki, inženjerji, podjetniki); skupaj 2129. — Ta statistika govori glasno, da delavstvo še vse premalo prireja za knjige in se premalo izobrazuje. Sodrugi in sodrugice, čitajte! Čitajte! Čitajte!

Širite naš list!

Najboljše in najcenejše si nabavite vsa moška, fantovska in dečja oblačila in trgovini konfekcijske industrije

Josip Ivančič, Ljubljana
Dunajska cesta št. 7.

Lastni izdelki. Cene brezkonkurenčne.

L. MIKUŠ, LJUBLJANA
MESTNI TRG 15

Dežniki

Na malo! Na veliko!
USTANOVljENO 1839